NITO

Kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby
Forsknings- og høyere utdanningsminister Henrik Asheim

22.12.2020

Statsbudsjettet for 2022

NITO – Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon er landets største organisasjon for ingeniører og teknologer med over 93 000 medlemmer.

Programkategori 07.20 Grunnopplæringa

Kvalitetssikring av de tekniske yrkesfagene i videregående skole

NITO ber om øremerking av midler til oppgradering og kvalitetssikring av de tekniske yrkesfagene i videregående skole.

Fagfornyelsen innebærer økte krav i teknologiske fag som Byggfag, El-fag og TIF. Det er behov for oppgradering av spesialrom og utstyr som møter kravene om digitalisering, automatisering og robotteknologi. Tilbakemeldingene vi får fra sektoren er at fylkeskommunene ikke har økonomi å gjennomføre disse investeringene og at skoler blir nedbygget på yrkesfaglige spesialrom for å huse flere elever i teorirom, og dermed begrenses praktisk undervisning.

Programkategori 07.50 Kompetansepolitikk og livslang læring

Studiepoeng og dagpenger

På grunn av den høye arbeidsledigheten under koronapandemien og det store behovet for omstilling i arbeidslivet ble det i 2020 åpnet for å kombinere dagpenger med utdannelse, også med studiepoeng som kan være del av en grad. Dagens ordning skal gjelde fram til 1. juli 2021, for så å bli gjort om til en permanent mulighet med visse begrensninger. NITO er svært glade for at regjeringen har åpnet for denne muligheten, og intensjonen om å gjøre den permanent. NITO kommer tilbake med våre konkrete kommentarer til det framlagte høringsforslaget i februar.

For budsjettet for 2022 er det viktig at endringene i regelverket følges opp med tilstrekkelige midler både til utdanningsinstitusjonene for å utvikle og tilby kurs og utdanninger samt noe økte rammer til dagpenger. Ved å åpne for denne muligheten øker muligheten for arbeidsledige å komme tilbake i arbeid, øke arbeidsgivers tilgang til godt kvalifiserte medarbeidere og på den måten begrense veksten i andre offentlige utgifter til understøttelse av personer som faller utenfor arbeidslivet.

Insentivordninger for økt etter- og videreutdanning

NITO anbefaler at det iverksettes sterkere insentivordninger for at bedrifter skal investere i økt kompetanse for sine ansatte.

Det vises til stortingets behandling av kompetansereformen, vedtak 697, der stortinget ber regjeringen utrede en ny insentivordning, Kompetansefunn Digital. NITO forventer en oppfølging av vedtaket med midler senest i statsbudsjettet for 2022.

Videre bør det settes av 130 millioner til regionale kompetansefond. Fondet bør være styrt av partene i arbeidslivet, som identifiserer behov og henter inn tilbud. Som eksempel kan det kan lyses ut midler

til å utvikle utdanningsprogrammer innen bransjer eller innen fagområder der det er behov for økt innovasjon, omstilling, økt konkurransekraft etc.

Bransjeprogram for kompetanseutvikling
NITO anbefaler en videreføring av bransjeprogrammene for olje og gass og leverandørindustrien, for elektro-, automasjons-, fornybar- og kraftnæringen og for maritim sektor i en femårs periode, ut 2025.

Både blant operatørene og underleverandørene i disse bransjene skjer det en rask utvikling, og det er stort behov for faglig påfyll blant høyt utdannede. Petroleumsbransjen og maritim sektor er svært sårbar, og vi antar at nedbemanning og omstilling i disse bransjene i lang tid framover. Det tar tid på å utvikle tilbud som treffer bransjenes behov. Det gjenstår mye arbeid til vi har fått opp tilstrekkelig antall gode faglige studier og en god struktur for videreutdanning i disse bransjene. Det er viktig at våre fremste kompetansemiljøer ved universiteter og høyskoler nå mobiliseres til å gi korte og treffsikre fleksible tilbud til høyutdanningsgruppene innen disse bransjene.

Studieforbund under Kunnskapsdepartementets budsjett
NITO anbefaler en økning på 10 millioner i tilskuddet til studieforbundene under Kunnskapsdepartementets budsjett.

Studieforbundene er viktige verktøy for å redusere arbeidsledighet og for å nå målene i kompetansereformen. De har en unik organisering, de er landsomfattende og når ut til mottakere av kompetansetilbudet på en direkte og effektiv måte. Et eksempel på dette er Akademisk studieforbund, hvis medlemmer er fagorganisasjoner som blant annet Utdanningsforbundet, Sykepleierforbundet, Tekna, NITO, Radiografforbundet, Delta, Den norske legeforening, og Den norske kirkes presteforening. De kjenner sine medlemmers kompetansebehov og kan raskt initiere kurs.

Studieforbundene har kapasitet til å tilby flere landsdekkende kurs, for eksempel til permitterte og arbeidsledige. Mange av studieforbundene har i dag en organisering som gjør at de når direkte de som trenger kompetanseheving. I tillegg er de landsomfattende, og har god kunnskap om arbeidsgiveres behov og arbeidstakeres ønske om kompetanseheving.

Programkategori 07.60 Høyere utdanning og forsking

Konkrete satsninger som bygger opp til langtidsplanen for forskning og høyere utdanning må styrkes. Et ønske om grønnere skipsfart, CCS-satsning samt økt fokus på IKT-sikkerhet og grunnleggende ikt-forskning må følges opp med betydelige midler. Fellesnevner for alt som angår teknologi er at det må utdannes kandidater innenfor ingeniør- eller teknologifag. Vi vet at dette gjenspeiles i hvilken kompetanse samfunnet har størst behov for å rekruttere.

Kvalitet i høyere utdanning
NITO anbefaler to utlysninger i Diku rettet mot henholdsvis praksis i ingeniør- og teknologiutdanningene og kvalitet i digital undervisning i disse fagene. Det kan løfte kvaliteten i et stort fagfelt vesentlig og på en kostnadseffektiv måte.

Situasjonen med koronapandemien har bidratt til økt digitalisering i undervisningen, men har også avslørt fallgruver og svakheter i kvaliteten. Gjennom våre medlemsundersøkelser blant studenter har vi blant annet funnet at nærmere 48 % mener utdanningene ikke er oppdatert på den digitale utviklingen, og at kun 18 % får tilbud om studiepoenggivende praksis. I samme undersøkelse svarte 41 % av studentene at de vurderer eller har vurdert å slutte på studiet.

Finansiering av høyere utdanning
Økt finansiering av ingeniør- og teknologiutdanningene må komme som et resultat av den varslede gjennomgangen av finansieringssystemet for UH-sektoren.

Det vises til anmodningsvedtak 16 der stortinget ber regjeringen om en gjennomgang av finansieringskategoriene i høyere utdanning, for å sikre at utdanninger som ingeniørfag, lærerutdanninger og andre utdanninger som er etterspurt i arbeidsmarkedet har riktig finansiering. NITO forventer en reell oppfølging av saken fra Kunnskapsdepartementet som del av stortingsmeldingen om styring av høyere utdanning, og at det kommer økt finansiering til disse utdanningene senest i budsjettet for 2022.

Det er godt dokumentert over lang tid at det er utfordringer med kvaliteten i mange av ingeniørutdanningene og at finansieringen på ingen måte er tilstrekkelig. Den treårige ingeniørutdanningen er i dag plassert i nest laveste kostnadskategori, men er blant de dyreste utdanningene for universiteter og høyskoler å tilby – blant annet på grunn av behov for laboratorier og programvare.

Behovet for IKT kompetanse
NITO anbefaler en opptrapping med 1000 nye IKT-studieplasser i høyere utdanning for 2022.

Det er bred enighet om at Norge i dag og i framtida vil mangle IKT-kompetanse og kompetanse innen IKT-sikkerhet. Regjeringens nasjonale strategi for digital sikkerhetskompetanse (2019) adresserer behovet for tilstrekkelig nasjonal spesialistkompetanse.

For å sikre at det utdannes tilstrekkelig personer med avansert IKT-kompetanse må opptrappingen av antallet IKT-studieplasser i høyere utdanning fortsette.

En samlet IKT-bransje har lenge etterlyst en nasjonal kartlegging av behovet for IKT-kompetanse. Bransjeorganisasjonene har nå gått sammen og bestilt en rapport fra Samfunnsøkonomisk analyse. Denne rapporten vil bli lagt fram i januar 2021.

Fullfinansiering av 30 studieplasser for bioingeniørutdanning ved Høgskolen Innlandet
NITO ber om at 30 studieplasser ved Høgskolen Innlandet fullfinansieres fra 2022.

Høgskolen Innlandet har fått akkreditert studieplanen for bioingeniørutdanning, og planlegger oppstart av 30 studieplasser høsten 2021. Behovet for slik utdanning i Innlandet er stort. Sykehuset innlandet melder om mangel på bioingeniørkompetanse, og utfordringer med rekruttering. Denne situasjonen har eksistert i flere år, men har tilspisset seg i forbindelse med Koronasituasjonen. Høgskolen vil finansiere disse studieplassene gjennom oppsparte midler ved fakultetet for helsefag, men det er behov for tilskudd i form av basisfinansiering for de neste årene.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørlie
Generalsekretær